

Утвърдил:
Областен Управител
Виктор Янев

Съгласувал:
Началник РУО Кюстендил
Радостина Новакова

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ

ЗА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ КЮСТЕНДИЛ

(2018-2019)

Кюстендил, октомври 2017 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	2
I. Анализ на състоянието и потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Кюстендил (обобщен).....	3
1. Институции за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Кюстендил.....	3
2. Информация и анализ на данните за деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование.....	9
3. Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Кюстендил.....	12
3.1. Анализ на осигурената обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Кюстендил.....	12
3.2. Анализ на текущото осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици в Област Кюстендил.....	22
4. Идентифицирани потребности за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от област Кюстендил.....	31
II. Предизвикателства.....	35
III. Стратегически цели и дейности.....	36
IV. Механизъм за управление, мониторинг и оценка на изпълнението.....	44
V. Финансиране.....	46
VI. Популяризиране на областната стратегия.....	46
Приложения.....	47

ВЪВЕДЕНИЕ

Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на област Кюстендил е разработена в изпълнение на разпоредбата на чл. 196 от Закона за предучилищното и училищното образование (обн. ДВ бр. 79 от 13.10.2015 г.) (ЗПУО) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование (приета с ПСМ № 286 от 04.11.2016 г.).

В основата на Областната стратегията са разработените и приети анализи на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на общините, попадащи в границите на Област Кюстендил.

При разработването на стратегията областният управител осигури участието на представители на всяка община на територията на областта, на регионалното управление на образованието, на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, на регионалната здравна инспекция, на юридически лица с нестопанска цел, работещи в областта на приобщаващото образование, и на други заинтересовани органи, лица и организации, имащи отношение към развитието на подкрепата за личностно развитие.

Периодът на действие на документа е 2018-2019 г.

Документът съдържа – Въведение, шест части: Анализ на състоянието и потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Кюстендил (обобщен), Предизвикателства, Стратегически цели и дейности в областта на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от област Кюстендил, Финансиране, Механизъм за управление, мониторинг и оценка на изпълнението, Популяризиране на стратегията, 9 приложения (Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил).

I. Анализ на състоянието и потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Кюстендил (обобщен)

1. Институции за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Кюстендил

Институциите, осигуряващи подкрепа за личностно развитие на деца и ученици са 1) институциите в предучилищно и училищно образование съвместно с държавните и местни органи и структури и 2) доставчиците на социални услуги (чл.174, ал. 1 от ЗПУО).

1) Институции в системата на предучилищното и училищно образование в област Кюстендил

Институциите в предучилищното и училищно образование определени в Закона за предучилищно и училищно образование в чл. 24-27 са детските градини, училищата, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализирани обслужващи звена.

На територията на Област Кюстендил функционират следните институции в предучилищното и училищно образование:

- 19 детски градини с 22 допълнителни сгради, в които се провежда обучение;
- 41 общински и държавни училища, и 1 професионален колеж;
- 1 център за подкрепа на личностното развитие;
- 1 регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование

1.1. Детски градини и детски градини с допълнителен адрес на сгради, в които се провежда обучение

Информацията за детските градини по официален и допълнителен адрес на сградите, в които се провежда обучение на територията на всяка една от общините в областта е обобщена и представена в следващата таблица.

№	Община	Наименование на институцията	Вид	Населено място
1	Община Бобов дол	ДГ "Дружба"	Централна база	гр. Бобов дол
2		ДГ "Миньор"	База „Христо Ботев“	гр. Бобов дол
3	Община Бобошево	ДГ "Здравец"	-	гр. Бобошево

№	Община	Наименование на институцията	Вид	Населено място
4	Община Дупница	ДГ "Мечта"	-	гр. Дупница
5		ДГ "Детелина"	-	гр. Дупница
6		ДГ "Зора"	-	гр. Дупница
7		ДГ "Калина"	-	гр. Дупница
8		ДГ "Слънце"	-	гр. Дупница
10		ДГ "Радост"	-	с. Яхиново
11	Община Кочериново	ДГ "Ален мак"	Централна база	гр. Кочериново
			Допълнителен адрес	с. Баракова
			Допълнителен адрес	с. Стоб
12	Община Кюстендил	ДГ "Еделвайс"	Централна база	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	с.Жиленици
13		ДГ "Мечта"	Централна база	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	гр. Кюстендил
14		ДГ "Слънце"	Централна база	гр. Кюстендил
			„Здравец“	гр. Кюстендил
			„Герена“	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	с. Слокопница
15		ДГ "1 юни"	Централна база	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	с. Соголяно
16		ДГ "Май"	Централна база	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	с. Жабокрът
			Допълнителен адрес	с. Коняво
17		ДГ "Славейче"	Централна база	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	гр. Кюстендил
			Допълнителен адрес	гр. Кюстендил
18	Община Невестино	ДГ "Райна Княгиня"	-	с. Невестино
19	Община Рила	ДГ "Д-р Тодора Миладинова"	-	гр. Рила
20	Община Сапарева баня	ДГ "Света Анна"	Централна база	гр. Сапарева баня
			Допълнителен адрес	с.Овчарци
			Допълнителен адрес	с. Ресилово
			Допълнителен адрес	с. Сапарево

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил

Детските градини са на целодневна организация на задължителното предучилищно образование, разполагат с добра материално-техническа база, педагогически кадри и помощен персонал с опит и квалификация, оптимални условия за отглеждане, възпитание и обучение на децата.

В детските заведения се осигурява равен достъп на всички деца за качествено образование,

гарантиран е достъпът до добра подготовка на всяко дете за постъпване в училище, създадени са условия за овладяване на книжовен български език в междуетническа среда. Осигуряват се адекватни възможности за интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности.

Всички детски градини са общински и се помещават в специално построени сгради за отглеждане и възпитание на децата в предучилищна възраст. Разполагат с достатъчен сграден фонд, отговарящ на условията за цялостен, качествен и пълноценен процес на предучилищно образование. През годините, чрез реализиране на проекти и програми в общините от област Кюстендил са направени подобрения, относно функционалността и естетичността на материалната база.

1.2. Училища

През учебната година 2016/2017 в област Кюстендил функционират 41 общински и държавни училища, 20 от които са включени в списъка на средишните училища, а 4 едновременно с това са включени и в списъка на защитените училища.

Общинските училища са 32, в т.ч.: 2 начални училища, 19 основни училища, 5 средни училища, 1 спортно училище и 5 професионални гимназии. Държавните училища са 9, в т.ч. : 8 професионални гимназии и 1 средно училище към местата за лишаване от свобода.

Информацията за училищата в областта е обобщена в следващата таблица.

№	Име на институцията	Вид (чл.24-27 от ЗПОУ)	Населено място	Вид (чл.35-36 от ЗПОУ)
1	Начално училище "Свети Климент Охридски"	начално	гр. Кюстендил	Общинско
2	Начално училище "Св. Св. Кирил и Методий"	начално	с. Раждавица	Общинско
3	Основно училище "Христо Ботев"	основно	с. Невестино	Общинско
4	Основно училище "Св. Климент Охридски"	основно	с. Трекляно	Общинско
5	Основно училище "Никола Йонков Вапцаров"	основно	гр. Бобов дол	Общинско
6	Основно училище "Св. св. Кирил и Методий"	основно	гр. Бобошево	Общинско
7	Основно училище "Аверкий Попстоянов"	основно	гр. Рила	Общинско
8	Основно училище "Свети свети Кирил и Методий"	основно	гр. Дупница	Общинско
9	Основно училище "Неофит Рилски"	основно	гр. Дупница	Общинско
10	Основно училище "Христаки Павлович"	основно	гр. Дупница	Общинско

№	Име на институцията	Вид (чл.24-27 от ЗПОУ)	Населено място	Вид (чл.35-36 от ЗПОУ)
11	Основно училище "Евлоги Георгиев"	основно	гр. Дупница	Общинско
12	Основно училище "Христо Ботев"	основно	с. Крайници	Общинско
13	Основно училище "Христо Ботев"	основно	с. Самораново	Общинско
14	Основно училище "Свети свети Кирил и Методий"	основно	с. Яхиново	Общинско
15	Пето основно училище "Христо Ботев"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
16	Основно училище "Професор Марин Дринов"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
17	Основно училище "Иван Вазов"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
18	Шесто основно училище "Св. Паисий Хилендарски"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
19	Седмо основно училище "Ильо войвода"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
20	Основно училище "Даскал Димитри"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
21	Основно училище "Св. Св. Кирил и Методий"	основно	гр. Кюстендил	Общинско
22	Професионална гимназия по селско стопанство "Св.Климент Охридски"	професионална гимназия	гр. Кюстендил	Общинско
23	Професионална гимназия по облекло и стопанско управление	професионална гимназия	гр. Дупница	Държавно
24	Професионална гимназия по транспорт	професионална гимназия	гр. Дупница	Държавно
25	Професионална техническа гимназия "Джон Атанасов "	професионална гимназия	гр. Кюстендил	Държавно
26	Професионална гимназия по икономика и мениджмънт "Йордан Захариев"	професионална гимназия	гр. Кюстендил	Държавно
27	Професионална гимназия по туризъм "Никола Йонков Вапцаров"	професионална гимназия	гр. Кюстендил	Държавно
28	Професионална гимназия по лека промишленост "Владимир Димитров-Майстора"	професионална гимназия	гр. Кюстендил	Държавно
29	Професионална гимназия "Акад. Сергей П. Корольов"	професионална гимназия	гр. Дупница	Държавно
30	Професионална гимназия по хранително - вкусови и химични технологии	професионална гимназия	гр. Дупница	Общинско
31	Професионална гимназия	професионална гимназия	гр. Бобов дол	Държавно
32	Профилирана гимназия "Христо Ботев"	профилирана гимназия	гр. Дупница	Общинско
33	Езикова гимназия "Д-р Петър Берон"	профилирана гимназия	гр. Кюстендил	Общинско

№	Име на институцията	Вид (чл.24-27 от ЗПОУ)	Населено място	Вид (чл.35-36 от ЗПОУ)
34	Природоматематическа гимназия "Проф. Емануил Иванов"	профилирана гимназия	гр. Кюстендил	Общинско
35	Спортно училище "Васил Левски"	спортно	гр. Кюстендил	Общинско
36	Средно училище "Христо Ботев"	средно	гр. Сапарева баня	Общинско
37	Средно училище "Христо Ботев"	средно	гр. Бобов дол	Общинско
38	Средно училище "Христо Ботев"	средно	гр. Кочериново	Общинско
39	Средно училище "Св. Паисий Хилендарски"	средно	гр. Дупница	Общинско
40	Средно училище "Свети Климент Охридски"*	средно	гр. Дупница	Общинско
41	Средно училище "Доктор Петър Берон"	към местата за липаване от свобода	гр. Бобов дол	Държавно
	Защитено училище - 2016/2017, определено с Решение №999 / 18.11.2016 г. на МС			
	Средишно училище - 2016/2017, определено с Решение №1000 / 18.11.2016 г. на МС			

Забележка: * СУ „Св.Климент Охридски“ през 2016/2017 учебна година е Основно училище.

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил

1.3. Центрове за подкрепа за личностно развитие и специализирани обслужващи звена

В област Кюстендил функционира само един център за подкрепа за личностно развитие (ЦПАР), териториално разположен в град Кюстендил. Обобщение на информацията е представено в табличен вид, както следва:

№	Име на институцията	Вид (чл.24-27 от ЗПОУ)	Населено място	Вид (чл.35-36 от ЗПОУ)
1	Обединен Детски Комплекс	център за подкрепа за личностно развитие	гр. Кюстендил	Общинско
2	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование	регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование	гр. Кюстендил	Държавно

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил

В ЦПАР – Обединен детски комплекс се организират и провеждат занимания по интереси за развитие на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците в областта на науките и технологиите, изкуствата, спорта и изяви по интереси.

1.4. Кадрова обезпеченост в предучилищното и училищно образование

На територията на областта е налична само частична информация за кадровата обезпеченост. От части, данните са допълнени с наличния публичен информационен ресурс на Инфостат, както и по данни на РУО - Кюстендил. Данните са обобщени и представени в следващата таблица, за всяка община по отделно, като е посочен броя на съответния вид заведения (Детски градини, общински и държавни училища), брой на педагогическия персонал (ПП) и брой на непедагогическия персонал (НпП).

Община	Детски градини			Общински училища			Държавни училища			ЦПРА
	Брой	ПП	НпП	Брой	ПП	НпП	Брой	ПП	НпП	ПП
Бобов дол	2	16	27	2	47	13	2	25	4	-
Бобошево	1	4	5	1	13	6	0			-
Дупница	7	101	119	11	368	97	3	72	22	-
Кочериново	1	11	12	1	28	8	-	-	-	-
Кюстендил	6	119	138	13	436	135	4	90	37	35
Невестино	1	5	4	1	16	8	-	-	-	-
Рила	1	9	12	1	14	4	-	-	-	-
Сапарева баня	1	15	19	1	44	13	-	-	-	-
Трекляно	-	-	-	1	9	6	-	-	-	-

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил, Инфостат и РУО - Кюстендил

2) Доставчици на социални услуги

Доставчиците на социални услуги в област Кюстендил са съсредоточени основно в градовете Кюстендил и Дупница. Териториалната концентрация се вижда ясно от представената в табличен вид обобщена информация за доставчиците на социални услуги в Област Кюстендил.

№	Вид на социалната услуга/дейност	Местоположение
1	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и ученици (към Център за настаняване от семеен тип за хора с увреждания, гр. Бобов дол)	гр. Бобов дол
2	Дом за деца лишени от родителски грижи „Олга Стоянова“	гр. Дупница
3	Център за обществена подкрепа „За да има щастие в детските очи“	гр. Дупница
4	Център за обществена подкрепа Соник старт ООД	гр. Дупница
5	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца	гр. Дупница
6	Дневен център за деца с увреждания	гр. Дупница
7	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания „Надежда“	гр. Дупница

№	Вид на социалната услуга/дейност	Местоположение
8	Център за ранно детско развитие	гр. Дупница
9	Център за рехабилитация и подкрепа	гр. Кочериново
10	Център за обществена подкрепа „Св. Петка“	гр. Кюстендил
11	Дневен център за деца и младежи с умствени и физически увреждания „Вяра, надежда, любов“	гр. Кюстендил
12	Център за настаняване от семеен тип „Сияние“	гр. Кюстендил
13	Център за услуги за ранно детско развитие	гр. Кюстендил
14	Център за обществена подкрепа „кв. Изток“	гр. Кюстендил
15	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца;	гр. Кюстендил
16	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания	гр. Кюстендил

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил

По данни на община Бобошево децата и учениците, нуждаещи се от социални услуги се насочват към ЦОП – гр. Дупница, ЦОП „За да има щастие в детските очи“ – гр. Дупница и Сдружение „Знание, успех, промяна“ – гр. Дупница.

В община Рила по проект финансиран със средства от ЕС (BG05M9OP001-2.004-0064-C01) за период до 31.12.2018 г. ще се предоставят интегрирани услуги за децата от 3 до 7 г. насочени към интеграция в детските градини и подобряване на училищната готовност.

2. Информация и анализ на данните за деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование

2.1. Данни за децата, подлежащи на предучилищно образование

Предучилищното образование в Област Кюстендил се осъществява от 20 детски градини (виж Таблицата по-долу) и 6 училища.

Нетният коефициент на записване на децата в детските градини за учебната 2016/2017 в област Кюстендил е 83,7 %, при 82,9 % за Югозападен регион и 79,4% общо за страната.

Наблюдава се намаление на нетния коефициент на записване на децата в детски градини за последните три учебни години с общо 2%.

По отношение на децата задължително подлежащи на предучилищно образование по данни на общините в системата на образованието са включени над 99% тях. Информация е представена в следващата таблица.

Децата, обхванати от предучилищното образование - Учебна година 2016/2017 (брой)

№	Област Община	Детски градини	Децата, 2-4 г.	Децата, 5-6 г.	Училища	Децата	Общо деца*
---	------------------	-------------------	----------------	----------------	---------	--------	---------------

	Кюстендил	20			11	235	
1	Бобов дол	2	70	88	-	-	158
2	Бобошево	1	23	21	-	-	44
3	Дупница	7	363	621	5	78	1062
4	Кочериново	1	41	47	-	-	88
5	Кюстендил	6	475	574	5	152	1201
6	Невестино	1	22	20	-	-	42
7	Рила	1	17	48	-	-	65
8	Сапарева баня	1	57	88	-	-	145
9	Трекляно	-	-		1	5	5

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил и РУО – Кюстендил (към 02.2017 г.)

2.2. Данни за учениците, подлежащи на задължително училищно образование

В Област Кюстендил, както беше посочено по-горе, функционират 41 общински и държавни училища и един център за подкрепа за личностно развитие. По данни на НСИ общият брой на обхванатите ученици през учебната година 2016/2017 в област Кюстендил е 11 650 деца.

Броят на учениците, обхванати от системата на училищното образование е посочен в таблиците по-долу.

Учащи в общообразователни училища на Област Кюстендил

	брой											
	Общо			I - IV клас			V - VIII клас			IX - XIII клас		
	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Кюстендил	9637	9415	9413	4216	4126	4085	3508	3444	3561	1913	1845	1767
Бобов дол	598	544	519	291	251	247	221	233	214	86	60	58
Бобошево	72	74	74	43	41	42	29	33	32	-	-	0
Дупница	3720	3695	3741	1621	1611	1605	1202	1237	1310	897	847	826
Кочериново	261	262	253	91	73	70	110	103	103	60	86	80
Кюстендил	4353	4185	4148	1837	1799	1764	1646	1534	1581	870	852	803
Невестино	156	177	173	75	76	71	81	101	102	-	-	0
Рила	102	95	93	62	61	58	40	34	35	-	-	0
Сапарева баня	345	347	368	183	200	209	162	147	159	-	-	0
Трекляно	30	36	44	13	14	19	17	22	25	-	-	0

Източник: Инфостат, www.nsi.bg

Учащи в професионалните училища в Област Кюстендил

	Училища по изкуствата и спортни училища (III степен професионална квалификация)			Професионални гимназии (III степен професионална квалификация)			Професионални гимназии и училища (II степен професионална квалификация)			Професионални колежи след средно образование (IV степен професионална квалификация)			Професионални училища с прием след VI и VII клас (I степен професионална квалификация)			Професионални училища с прием след VIII клас (I степен професионална квалификация)			(брой)
	2014 /2015	2015 /2016	2016 /2017	2014 /2015	2015 /2016	2016 /2017	2014 /2015	2015 /2016	2016 /2017	2014 /2015	2015 /2016	2016 /2017	2014 /2015	2015 /2016	2016 /2017	2014 /2015	2015 /2016	2016 /2017	
Кюстендил	121	116	99	1983	1809	1593	401	439	442	19	29	25	64	72	44	106	57	34	
Бобов дол	-	-	-	49	77	50	12	20	26	-	-	-	12	12	13	-	-	-	
Бобошево	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Дупница	-	-	-	697	634	585	306	319	327	19	29	25	-	-	-	7	19	17	
Кочериново	-	-	-	23	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	
Кюстендил	121	116	99	1096	940	856	72	100	89	-	-	-	52	60	31	88	38	17	
Невестино	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Рила	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Сапарева баня	-	-	-	118	137	102	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Трелкяно	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Източник: Инфостат, www.nsi.bg

През последните три учебни години се наблюдава обща тенденция към намаляване броя на учениците в професионалните училища, докато броят на обхванатите от общообразователните училища остава относително постоянен.

На територията на Област Кюстендил действа един център за подкрепа на личностното развитие - Обединен детски комплекс, находящ се в гр. Кюстендил.

Център за подкрепа на личностното развитие

Област	Брой ученици	Постоянно действащи групи	Временно действащи групи през учебната година	Временно действащи групи през ваканциите
2016/2017 учебна година				
Наука и технологии	13	1	0	0
Изкуства	247	26	3	3
Спорт	197	16	2	0
2017/2018 учебна година				
Наука и технологии	14	1	0	0
Изкуства	329	23	2	3
Спорт	188	15	1	0

Източник: Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на община Кюстендил (2016/2017) и ОДК – ЦПАР (2017/2018)

2.3. Децата и учениците, застрашени от отпадане и/или отпаднали от системата на предучилищното и училищно образование

По данни на НСИ броят на отпадналите / напуснали ученици I-VIII клас за учебната 2015/2016 в област Кюстендил са 159.

Основните причини за ранно излизане от образователната система са смяна на местоживеене, заминаване за чужбина, нежелание, ранни бракове.

От началото на учебната година 2016/2017 до м. април 2017 г. в община Кюстендил са отпаднали 71 ученика. От тях: 34% смяна на местоживеене; 52% - заминаване за чужбина; 1,5% ранни бракове; 13% нежелание.

В община Кочериново от началото на учебната година 2016/2017 броят на застрашените от отпадане от образователната система са 15, а в Община Рила - 2 (едно дете от трета подготвителна група и един ученик в III клас), като за преодоляване на риска са проведени разговори с родителите. Децата са върнати в образователните институции. Няма официални данни за отпаднали ученици от системата на предучилищно и училищно образование.

За останалите общини от областта няма официални данни за отпаднали и/или застрашени от отпадане ученици от системата на предучилищното и училищно образование

3. Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Кюстендил

3.1. Анализ на осигурената обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Кюстендил

Общата подкрепа отговаря преди всичко на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето при децата и учениците и на нуждата от разпознаване на дарбите на децата. Общата подкрепа включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа, асистирание и други, които се изпълняват от помагачи и допълнителни специалисти в детската градина и в училището, както и от неспециализиран персонал.

В Закона за предучилищно и училищно образование в чл. 178, ал. 1 са определени формите и дейностите, които се включват към общата подкрепа за личностно развитие, като в чл. 178, ал. 2 - 4 (пак там) са определени и институциите, които ги осигуряват, а именно:

чл.178, ал.1 от ЗПУО	Институции, чл.178, ал. 2-4
1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;	Всички институции

чл.178, ал.1 от ЗПУО	Институции, чл.178, ал. 2-4
2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон;	Само училищата
3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език;	Само детските градини
4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;	Само училищата
5. консултации по учебни предмети;	Само училищата
6. кариерно ориентиране на учениците;	Всички институции
7. занимания по интереси;	Всички институции
8. библиотечно-информационно обслужване	Само училищата
9. грижа за здравето;	Всички институции
10. осигуряване на общежитие;	Всички институции
11. поощряване с морални и материални награди;	Всички институции
12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;	Всички институции
13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;	Всички институции
14. логопедична работа	Всички институции

Източник: Обобщение по посочената нормативна уредба.

С оглед удобството на работа, при самостоятелното разглеждане на всяка една форма и дейност насочена към общата подкрепа за личностно развитие е посочено и съответното правно основание (към наименованието на съответната точка).

3.1.1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти – чл. 178, ал.1, т.1 от ЗПУО

Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти включва обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи деца и ученици с цел повишаване ефективността на педагогическите подходи. Успешен екип на приобщаващото образование е този, в който всяко едно дете и всеки възрастен, имащ отношение към образователния процес, се чувства подкрепен, и ценен, и има възможност да развива своя потенциал. Учителите, работещи в общинските детски градини, училища и обслужващи звена познават и използват в своята пряка работа различните видове обща подкрепа за личностно развитие, по смисъла на чл. 178, ал. 1 от ЗПУО. Обсъждат дейностите, обменят информация и добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата или с учениците в класа. Провеждат регулярни срещи, когато са за целите на превенцията, между малка група учители и други педагогически специалисти в детската градина, съответно между класния ръководител, учители и други педагогически специалисти в училището. Обобщение на наличната информация е представено в табличен вид, както следва.

Екипи за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в детските градини и училищата за 2016/2017 учебна година

Община	Брой екипи	Брой членове	Брой проведени заседания
Бобов дол
Бобошево
Дупница
Кочериново	2*
Кюстендил	30	177	235
Невестино
Рила	2	6	18
Сапарева баня
Трекляно

Забележка:

... - липсват данни в Анализа на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в общината

*Наличие на екипи за личностна подкрепа на деца и ученици, имащи нужда от индивидуална подкрепа в СУ „Христо Ботев“ и ДГ „Ален мак“.

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил

3.1.2. Допълнително обучение по учебни предмети - чл. 178, ал.1, т.2 от ЗПУО

Допълнителното обучение по учебни предмети се провежда само в училищата. Във всички училища в Област Кюстендил, в които е идентифицирана необходимостта от допълнително обучение на учениците, същото е осигурено и се реализира във времето извън редовните учебни часове. Такъв тип извънкласни обучения към настоящия момент основно се реализират по проект „Твоя час“.

3.1.3. Допълнителни модули за деца, които не владеят български език - чл. 178, ал.1, т.3 от ЗПУО

Тази форма/дейност на обща подкрепа за личностно развитие се осъществява само в детските градини. Реализирането на същата е свързана с извършването на ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения, както и на база индивидуалните потребности на всяко дете. Към настоящия момент в нито едно детско заведение в област Кюстендил не са включени допълнителни модули за обучение на деца, които не владеят български език, независимо от немалкия брой на деца с проблеми в усвояването на български език поради естеството на средата, в която растат.

3.1.4. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове – чл. 178, ал.1, т.4 от ЗПУО

Подкрепата се осигурява на ученици, които имат затруднения в текущото усвояване на основния материал с акцент върху българския език по преценка на екипа за подкрепа и/или на педагогическия персонал. Допълнителните консултации се осъществяват във всяко едно от училищата в област Кюстендил.

3.1.5. Консултации по учебни предмети – чл. 178, ал.1, т.5 от ЗПУО

Консултациите по учебни предмети се осъществяват само в училищата. За целите на превенцията от обучителни затруднения отделни ученици се включват в групи за консултации по основни учебни предмети, по които учениците имат обективна невъзможност да усвоят и разберат материала. Всички учители в област Кюстендил извършват консултации по учебни предмети в рамките на училищата по график в групите за целодневна организация.

3.1.6. Карьерно ориентиране на учениците – чл. 178, ал.1, т.6 от ЗПУО

Консултиране на учениците в училищното образование включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда (ЗПУО чл. 180).

Подкрепата се осъществява от Център за карьерно ориентиране, гр. Кюстендил, който осъществява дейността си на територията на цяла Кюстендилска област. Центърът е създаден по проект BG051RO001-4.3.02 “Система за карьерно ориентиране в училищното образование“. В центъра работят карьерни консултанти, квалифицирани и сертифицирани по международна програма GCDF. Те изпълняват програмата за обучение по карьерно ориентиране на учениците във връзка с прехода им от една към друга образователна степен и от образованието към пазара на труда на учениците от I до XII клас.

В училищата се провеждат дискусии, дебати, учениците от втори гимназиален етап, участват в различни образователни програми и проекти по темата, участват в лидерска академия „ГЛОУ.

ПМГ „Проф. Емануил Иванов“, община Кюстендил е пилотно училище по Национална програма „Карьерно ориентиране на ученици“.

В над 90% от анализите на потребностите на общините се отчита невъзможността на училищата да осигурят необходимата подкрепа на учениците по отношение на тяхното карьерно ориентиране.

3.1.7. Занимания по интереси - чл. 178, ал.1, т.7 от ЗПУО

В област Кюстендил функционират множество читалища, клубове, състави и спортни отбори, чрез които се провеждат занимания по интереси.

Всички училища на територията на област Кюстендил, с изключение на СУ „Д-р Петър Берон“, гр. Бобов дол, са включени в различни извънкласни дейности по проект BG05M2OP001-2.004-0004 „Развитие на способностите на учениците и повишаване мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности (ТВОЯТ ЧАС) – Фаза I“, който има за цел развитие на способностите на учениците и повишаване на мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности.

Основните тематични области по извънкласни дейности заявени за учебната 2016/2017 са били: Математика, Български език и литература, Наука, техника и технологии, Изкуства и култура, Програмиране, дигитални умения, креативност и иновативно мислене, Предприемачество, Гражданско образование, Социални и граждански компетентности, Здравно образование и здравословен начин на живот, Спорт, Чужд език и Природни науки. Общият брой на учениците включени по програма „Твоя час“ през 2016/2017 учебна година е 6 414 ученика. Общият брой на сформираните групи е 451. В 162 групи за преодоляване на обучителните затруднения са включени 1 475 ученика. В 289 групи за провеждане на занимания по интереси са включени 4 939 ученика.

В детските градини също се осъществяват занимания по интереси.

В Центъра за подкрепа на личностното развитие в групите по занимания и интереси участват 457 ученици, разпределени в 43 групи, от които постоянно действащи са 35, временно действащи през учебната година са 5, а през ваканциите – 3 (за учебната 2016/2017 година).

Постоянно действащите групи са в областите „Наука и технологии“, „Изкуства“ и „Спорт“. Броят на учениците във всяка една област е както следва: Наука и технологии – 13 ученици; Изкуства – 247 ученици и в Спорт – 197.

Временно действащите групи през учебната година са в областите Спорт – 2 и Изкуства – 3; а през ваканциите 3 групи в област Изкуства.

3.1.8. Библиотечно-информационно обслужване - чл. 178, ал.1, т.8 от ЗПУО

Библиотечно-информационното обслужване (чл. 182 от ЗПУО) се осигурява чрез училищна библиотека и гарантира свободен достъп до информация на учениците от

различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация. В този контекст училищата в Кюстендилска област не изпитват затруднения и могат самостоятелно да извършват библиотечно-информационно обслужване, като разполагат с целия необходим ресурс за реализиране на подкрепата за личностно развитие на учениците.

3.1.9. Грижа за здравето - чл. 178, ал.1, т.9 от ЗПУО

Грижа за здравето се осигурява чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот (ЗПУО чл. 183), в съответствие с държавният образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

Здравето на децата и учениците се наблюдава от медицински специалисти, работещи в здравните кабинети в детските градини и училища.

В училищата и детските градини в общините от Област Кюстендил са изградени здравни кабинети и са осигурени медицински специалисти, които да полагат грижа за здравето на децата и учениците.

Следва да се отбележи, че броят на медицинските специалисти в голяма част от училищата е абсолютно недостатъчен за предоставяне на адекватна грижа.

Обобщена информация за осигуреното медицинско обслужване (брой кабинети и брой медицински специалисти) е представен в следващата таблица.

Здравни кабинети и медицински специалисти

Община	Здравни кабинети		Медицински специалисти	
	ДГ	Училища	ДГ	Училища
Бобов дол	3	2	5	2
Бобошево	1	1	1	1
Дупница	7	13	10	13*
Кочериново	1	1	3	1**
Кюстендил	6	17	6	17
Невестино	1	1	1	
Рила	1	1	1	1
Сапарева баня	няма информация			
Трекляно	-	1	-	1

Забележка:

* В три от училищата - в определени дни, в едно – 0,25 % щатно място

**Обслужва и градинските групи в с.Стоб и С.Бараково

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил

3.1.10. Осигуряване на общежитие - чл. 178, ал.1, т.10 от ЗПУО

В област Кюстендил обща подкрепа „осигуряване на общежитие“ се осъществява от три несамостоятелни общежития към училищата в Община Кюстендил – НУ „Св.Св. Кирил и Методий“, с. Раждевица, СУ „Васил Левски, гр. Кюстендил и ПТГ „Джон Атанасов“, гр. Кюстендил. В общежитията се настаняват ученици от всички населени места от територията на общината и от други населени места.

3.1.11. Поощряване с морални и материални награди - чл. 178, ал.1, т.11 от ЗПУО

Деца и учениците се поощряват с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование; като награди могат да се учредяват от Началника на Регионалното управление на образованието Кюстендил, Кмета на общината и Директора на институцията (чл. 184 от ЗПУО).

Този вид подкрепа и до сега се осигурява от училищните ръководства и от област Кюстендил.

Община Дупница – седем ученици получават едногодишна стипендия за заети призови места на национални състезания, финансирани по Програмата на мерките за закрила на децата с изяви дарби на МС.

Община Кюстендил – училищата учредяват награди, с които осъществяват общата подкрепа, такива са грамоти, предметни и парични награди, благодарствени писма до родителите. В част от училищата са учредени специални награди, като:

- Златна, сребърна и бронзова грамота, специална награда – почетен знак на училището – ОУ „Св.Св. Кирил и Методий“;
- Годишни награди „Свети Паисий“ в следните категории: „Ученик на годината“, „Иновации“, „Добро сърце“ и за постижения в различни области на науката и спорта – ОУ „Св. Паисий Хилендарски“;
- Поощрения по училищния радиовъзел, благодарност на табло „Търсачи на добро“, участие в „Бал на шампиона“ с връчване на плакет и грамоти – НУ „Св.Климент Охридски“;
- „10 най-добри спортисти на годината“ – Спортно училище „Васил Левски“;
- „Ученик на годината“, награда „Йордан Захариев“ – ПГИМ „Йордан Захариев“.

През последните три години в община Кюстендил се провежда и тест за общинска стипендия, като за периода от 213 явили се 79 са наградени с еднократна общинска

стипендия. Учениците с годишни стипендии до м. юли 2017 са 8. Общият брой на наградите за еднократно финансово стимулиране (индивидуално и колективно) е 244 броя. Община Рила – детската градина, училището и общината стимулират и подкрепят с морални и материални награди (грамоти и предметни награди) изяви на децата и учениците за участията им в организирани дейности и мероприятия, както на институционално, така и на общинско ниво.

3.1.12. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение - чл. 178, ал.1, т.12 от ЗПУО

Дейностите за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение имат за цел изграждане на позитивен организационен климат в училището, включително чрез психологическа подкрепа. Психологическата подкрепа е насочена към учениците, учителите, директора, заместник-директора (заместник-директорите) и родителите.

Дейностите по превенция и интервенция се разработват въз основа на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката.

Дейности по превенция на агресията и преодоляване на проблемното поведение реализират Училищните комисии за превенция на тормоза, насилието и противообществените прояви сред учениците, обособени в училищата на територията на общината.

Училищните комисии и училищните ръководства са в тясно сътрудничество с Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни в общините от област Кюстендил.

МКБППМН реализират дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение сред ученици. Обществените възпитатели към комисии съдействат за реализиране на превантивната дейност - за предотвратяване и недопускане на нарушения от малолетни и непълнолетни, корекционно - възпитателна работа с деца, предразположени към противообществени прояви, живеещи в рискова семейна или приятелска среда, превантивна работа с родителите.

Община Бобов дол – МКБППМН организира общински инициативи: „Клас на годината“ за недопускане на безпричинни отсъствия в училище; От малки без чашка и дим“ – за ученици от началния курс, като превенция срещу употребата на алкохол и цигари; „Детско полицейско управление“ съвместно с РУ на МВР Бобов дол в ОУ „Никола Вапцаров“ с деца от III клас; реализира дейности за ограничаване на криминалната активност на ромските деца. Няма образувани възпитателни дела.

Община Бобошево – МКБППМН организира и реализира инициативи по първична превенция; оказва съдействие на образователните институции за обхващане на подлежащите на задължително образование деца и ограничаване на отпадането от училище на деца в криминогенен риск и криминални прояви.

Община Кочериново - Проблемното поведение на учениците в общината се свежда до проблеми с дисциплината и лоши взаимоотношения помежду си. За решаване на проблема се водят индивидуални и групови беседи в часа на класния ръководител; разговори с родителите и преподавателите на проявили се ученици; срещи на родителските и ученически актив; използване на информационни материали с цел превенция на проблемното поведение - брошури, учебни помагала; ангажиране на учениците в извънкласни и извънучилищни дейности; включване на учениците в целеви групи по проекти „Всеки ученик може да бъде отличник” с партньорство на ЦМДТ „Амалипе” гр. Велико Търново, проект „Еразъм +”, НП „Твоят час” и др.

Дейностите по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение в община Кочериново се осъществяват от Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и Училищната комисия за превенция към СУ „Хр.Ботев” гр. Кочериново. Ежегодно се провеждат спортни инициативи, призовавайки факта, че спортът е най-добрата превенция алтернатива на социално-негативното поведение на подрастващите. Реализирани са дейности по изпълнение на Общинската програма за закрила на детето. Няма образувани възпитателни дела.

Община Кюстендил - Органите, които подпомагат и осъществяват общата подкрепа по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение са МКБППМН и Общински съвет по наркотични вещества. Към МКБППМН работи и Консултативен кабинет, който извършва консултативна, възпитателно-корекционна дейност с деца от 8 до 18 години и техните родители, както и дейности по програми и проекти, свързани с превенция на престъпността. В община Кюстендил функционира и Общински съвет по наркотични вещества, който провежда и часове по превенция в училищата.

През 2016 г. МКБППМН е образувала 20 възпитателни дела по отношение на 32 малолетни и непълнолетни лица. Възрастовата граница е 12-17 години. Преобладаващата част от възпитателните дела са за кражби, оказване на физически и психически тормоз, повреждане на чуждо имущество, бягство от дома и др. Консултативният кабинет към местната комисия извършва основно вторична превенция на противообществените прояви на малолетните и

непълнолетни лица. За 2016 г. през консултативния кабинет са потърсили помощ и съдействие повече от 30 деца и техните родители.

Община Рила – МКБППМН в партньорство с директорите на детската градина и училището извършва превантивна дейност в две основни направления: организиране на мероприятия за ангажиране на свободното време, представяне на положителни модели на поведение и индивидуални и/или групови консултации, тренинги и беседи.

3.1.13. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения - чл. 178, ал.1, т.13 от ЗПУО

Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва в процеса на предучилищното образование от педагогическите специалисти в детската градина.

Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата в детската градина включва:

1. ранно оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения – от учителите в групата в детската градина и/или от психолога, и/или от логопеда в детската градина;
2. определяне на необходимост от допълнителни модули за децата, които не владеят български език;
3. определяне на необходимост от извършване на оценка от екип за подкрепа за личностно развитие на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето.

В голяма част от детските градини в Област Кюстендил е налице недостиг на специалисти и обучени кадри за осигуряване на обща подкрепа по ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата.

При работата си с учениците, институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

Във всяко училище в област Кюстендил в началото на учебната година се провеждат входящи тестове по всички основни учебни предмети. На база резултатите от тях се предприемат действия по включване на учениците в групи за осигуряване на обща подкрепа по допълнително обучение по учебни предмети и/или консултации по тези предмети, включване в програма „Твоя час“ и т.н.

3.1.14. Логопедична работа - чл. 178, ал.1, т.14 от ЗПУО

Логопедичната работа като част от дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения се осъществява от логопеди в детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие, както и от логопеди от РЦППО.

По данни на общините в детските градини и училищата в общините Дупница, Кочериново, Бобов дол, Бобошево, Невестино, Рила, Сапарева баня и Трекляно няма изградени логопедични кабинети и/или не са назначени и/или липсват логопедични специалисти.

В община Кюстендил за 2016/2017 учебна година има назначени трима логопеди – по един в ОУ „Христо Ботев“, ОУ „Св. Паисий Хилендарски“ и в ДГ „Мечта“. Общият брой на логопедите, работили в училища и детски градини, осигурени от РЦППО е 3.

3.2. Анализ на текущото осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици в Област Кюстендил

В Закона за предучилищното и училищно образование чл. 187, ал. 1 се определя същността и съдържанието на допълнителната подкрепа за личностно развитие, а именно:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
5. ресурсно подпомагане.

Съгласно Наредбата за приобщаващо образование чл. 81, ал. 1 институциите в системата на предучилищното и училищното образование, които осигуряват допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците са детските градини, училищата, центрове за подкрепа за личностно развитие и специализирани обслужващи звена.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие според вида си е краткосрочна или дългосрочна, като краткосрочна е подкрепата, която въз основа на оценката на

индивидуалните потребности на детето или ученика се предоставя за определено време в процеса на предучилищното и училищното образование, а дългосрочна е подкрепата, която въз основа на оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика обхваща повече от един етап от степента на образование, повече от една степен на образование или е за целия период на обучение на детето или ученика в детската градина или училището (чл. 81, ал. 2,3 и 4 от НПО)

Допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигурява на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с хронични заболявания, с изявени дарби.

3.2.1. Данни за децата и учениците субект на допълнителна подкрепа за личностно развитие

Деца и ученици с изявени дарби

В област Кюстендил деца и ученици с изявени дарби по смисъла на параграф 1, т. 12 от Допълнителни разпоредби на Закона за закрила на детето са идентифицирани единствено в община Кюстендил.

Общият брой на учениците с изявени дарби за 2016/2017 учебна година е 6551 от 17 училища, разпределени в следните области: Наука – 205 ученика, Спорт – 268, Изкуство – 163.

Деца и ученици със специални образователни потребности, в риск и с хронични заболявания

Обобщаване на данни за децата и учениците със специални образователни потребности, в риск и с хронични заболявания в Област Кюстендил е извършено на основата на Анализ на потребностите за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците на всяка една от деветте общини в областта по данни за 2016/2017 учебна година.

Данните са представени в таблицата по-долу.

№	Наименование на институцията	Деца/ученици със СОП	Деца/ученици в риск	Деца/ученици с хронични заболявания
I	Община Бобов дол			
1	ДГ "Дружба"	2	0	...

№	Наименование на институцията	Деца/ученици със СОП	Деца/ученици в риск	Деца/ученици с хронични заболявания
2	ДГ "Миньор"	0	3	..
3	Основно училище "Никола Йонков Вапцаров"	5	8	...
4	Средно училище "Христо Ботев"	6	0	..
5	Средно училище "Доктор Петър Берон"	0	0	...
II Община Бобошево				
1	ДГ "Здравец"	0	2	3
2	Основно училище "Св. св. Кирил и Методий"	2		
III Община Дупница				
1	ДГ "Мечта"	0
2	ДГ "Детелина"	2
3	ДГ "Зора"	0
4	ДГ "Калина"	15
5	ДГ "Слънце"	0
6	ДГ „Таушаница“**	0
7	ДГ "Радост"	1
8	Основно училище "Св.Св. Кирил и Методий", гр. Дупница	13
9	Средно училище "Св. Паисий Хилендарски"	13
10	Основно училище "Неофит Рилски"	21
11	Основно училище "Христаки Павлович"	1
12	Основно училище "Евлоги Георгиев"	13
13	Средно училище "Свети Климент Охридски"	18
14	Професионална гимназия по облекло и стопанско управление	14
15	Професионална гимназия по транспорт	-
16	Профилирана гимназия "Христо Ботев"	0
17	Професионална гимназия "Акад. Сергей П. Корольов"	0
18	Професионална гимназия по хранително - вкусови и химични технологии	0
19	Основно училище "Св.Св. Кирил и Методий", с. Яхиново	4
20	Основно училище "Христо Ботев", с. Самораново	0
21	Основно училище "Христо Ботев", с. Крайници	3
IV Община Кочериново				
1	ДГ "Ален мак"	3	105	...
2	Средно училище "Христо Ботев"	8		...
V Община Кюстендил				
1	ДГ "Еделвайс"	1	0	10
2	ДГ "Мечта"	3	0	80
3	ДГ "Слънце"	5	0	10
4	ДГ "1 юни"	7	0	1
5	ДГ "Май"	2	0	3
6	ДГ "Славейче"	2	0	0
7	Професионална гимназия по селско стопанство "Св.Климент Охридски"	0	0	0
8	Пето основно училище "Христо Ботев"	12	0	2
9	Основно училище "Професор Марин Дринов"	16	0	24
10	Основно училище "Иван Вазов"	16	14	5
11	Начално училище "Свети Климент Охридски"	2	0	0

№	Наименование на институцията	Деца/ученици със СОП	Деца/ученици в риск	Деца/ученици с хронични заболявания
12	Езикова гимназия "Д-р Петър Берон"	0	9	0
13	Природоматематическа гимназия "Проф. Емануил Иванов"	0	3	0
14	Професионална техническа гимназия "Джон Атанасов "	0	0	0
15	Професионална гимназия по икономика и мениджмънт "Йордан Захариев"	0	57	19
16	Спортно училище "Васил Левски"	2	0	0
17	Шесто основно училище "Св. Паисий Хилендарски"	18	18	0
18	Професионална гимназия по туризъм "Никола Йонков Вапцаров"	0	0	0
19	Седмо основно училище "Ильо войвода"	18	18	0
20	Професионална гимназия по лека промишленост "Владимир Димитров-Майстора"	5	0	0
21	Основно училище "Даскал Димитри"	18	0	15
22	Основно училище "Св. Св. Кирил и Методий"	1	0	0
23	Начално училище "Св. Св. Кирил и Методий"	1	3	0
VI	Община Невестино			
1	ДГ "Райна Княгиня"	3
2	Основно училище "Христо Ботев"	
VII	Община Рила			
1	ДГ "Д-р Тодора Миладинова"	2	23*	...
2	Основно училище "Аверкий Попстоянов"	13		...
VIII	Община Сапарева баня			
1	ДГ "Света Анна"	0
2	Средно училище "Христо Ботев"	10	25	10
IX	Община Трекляно			
1	Основно училище "Св. Климент Охридски"	0	...	0

* информацията за броя на деца/ученици в риск се отнася за възрастова група от 3-16-годишна възраст общо за Община Рила

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил

3.2.2. Кадрова обезпеченост със специалисти за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие

Специалистите необходими за предоставяне на основно на допълнителна подкрепа на деца и ученици от предучилищното и училищно образование са психолог, педагогически съветник, логопед, ресурсен учител, помощник на учителя, социален работник и т.н.

Община Бобов дол: В детските градини и училищата няма назначени специалисти за осигуряване на подкрепа за личностно развитие. Ресурсното подпомагане се осъществява от специалисти от РЦПППО - Кюстендил. В Центъра за социална рехабилитация и интеграция за деца и лица в гр. Бобов дол се предоставят услуги по социална,

психологическа и кинезитерапевтична рехабилитация на деца с увреждания, както и логопедична терапия където с децата работят социален работник, психолог, кинезитерапевт и двама логопеди.

Община Бобошево: В детските градини и училищата няма назначени специалисти за осигуряване на подкрепа за личностно развитие.

Община Дупница: В една детска градина и две училища са назначени специалисти за осигуряване на допълнителна подкрепа на децата и учениците, като назначенията в едно от училищата са по проект. Останалите детски градини и училища на територията на Община Дупница възлагат допълнителна подкрепа на децата и учениците на лицензирани доставчици на социални услуги на територията на общината и на РЦПППО – Кюстендил.

Община Кочериново: Назначен е ресурсен учител от РЦПППО – Кюстендил, който работи по утвърден график и обслужва децата и учениците от детската градина и училището, вкл. градинската група в с. Стоб.

Община Кюстендил: По данни на общината назначените специалисти са както следва:

Ресурсен учител – в една детска градина и две училища, като назначенията са по проект; Психолог – в една детска градина и две училища; Логопед – в една детска градина и две училища; Педагогически съветник – в седем училища; Помощник на учителя – в четири училища; Социален работник – в една детска градина и две училища. Общият брой на работилите специалисти по конкретен случай, групово и/или индивидуално, които не са на щат в дадена институция на предучилищното и училищно образование (без ЦПРА) е както следва: 10 ресурсни учители, от които 11 в училища; 2 психолози в детски градини и училища; 3 логопеди в детски градини и училища.

За целите на приобщаващото образование около 75 % от всички учители в общината са обучавани за работа с деца и ученици с изяви дарби (34 учители), със СОП (197 учители), в риск (80 учители) и с проблемно поведение (146 учители).

Община Невестино: Няма данни в детските градини и училищата да са назначени и/или да са работили специалисти за осигуряване на подкрепа за личностно развитие. Допълнителна подкрепа на децата и учениците се възлага на РЦПППО – Кюстендил.

Община Рила: В детските градини и училищата няма назначени специалисти за осигуряване на подкрепа за личностно развитие. Допълнителната подкрепа на деца и ученици със СОП в детската градина и училището се осъществява от ресурсен учител, който е осигурен от РЦПППО – Кюстендил.

Община Сапарева баня: В СУ „Христо Ботев“ работят двама ресурсни учители (един психолог и един логопед), като едното назначение е по проект.

Община Трекляно: Няма данни в детските градини и училищата да са назначени и/или да са работили специалисти за осигуряване на подкрепа за личностно развитие.

3.2.3. Подкрепяща среда и условия за личностно развитие

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование предоставят условия за равен достъп до образование за децата и учениците и чрез обща обезпеченост на средата, осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда, достъпност на информацията и комуникацията, достъп до учебните програми и учебното съдържание, разумни улеснения, технически средства, специализирано оборудване и специализирана подкрепяща среда, дидактически материали, методики и специалисти.

По данни на общините, обезпечеността на подкрепящата среда в област Кюстендил е:

- Недобре развита спортна база, вкл. физкултурни салони, спортни площадки и спортни съоръжения;
- Осигурено медицинско обслужване и медицински кабинети във всички детски градини и училища в област Кюстендил;
- Организирано столово хранене в над 80% от образователните институции;
- Организиран транспорт към всички образователни институции, в които се обучават деца от други населени места;
- Много добра библиотечно-информационна обезпеченост.

Обобщена информация е представена в следващата таблица.

Обща обезпеченост на средата

Община	Брой ДГ/Училища	Спортна база			Библиотечно – информационно обезпечаване	Медицински кабинети	Столово хранене	Транспорт	
		Физкултурен салон	Спортна площадка	Спортни съоръжения				За деца и ученици до 16 г.	За ученици над 16 г.
Бобов дол									
Детски градини	2	2	2	2	2	НП
Училища	3	3	3	3
Бобошево									
Детски градини	1	...	1	...	1	1	1	...	НП
Училища	1	1	1	1
Дупница									
Детски градини	7	7	НП
Училища	14	14
Кочериново									
Детски градини	1	x	1	1	1	1	1	1	НП
Училища	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Кюстендил									

Община	Брой ДГ/Училища	Спортна база			Библиотечно – информационно обезпечаване	Медицински кабинет	Столово хранене	Транспорт	
		Физкултурен салон	Спортна площадка	Спортни съоръжения				За деца и ученици до 16 г.	За ученици над 16 г.
Детски градини	6	1	5	4	5	6	4	..	НП
Училища	17	14	17	16	15	17	8	да	да
Невестино									
Детски градини	1	1	1	да	НП
Училища	1	...	1	1	1	да	НП
Рила									
Детски градини	1	x	x	1	1	1	1	1	НП
Училища	1	1*	x	x	1	1	1	1	НП
Сапарева баня									
Детски градини	1	x	1	1	1	0	НП
Училища	1	1	НП
Трекляно									
Училища	1	1	1	1	НП

Забележка:

... Липсват данни и информация в АП

* Салонът не функционира поради лошото си състояние.

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил.

Съгласно чл. 105 от Наредбата за приобщаващото образование: достъпната физическа среда включва осигуряване на подходящи условия, използване и прилагане на иновативни подходи и съвременни технологии за архитектурна и физическа достъпност, които в най-голяма степен да отговорят на потребностите на децата и учениците. Достъпът на физическата среда включва изисквания към врати, фойайета, коридори, водещи линии, санитарни помещения, към парпети, предпазни решетки, тактилни символи, стълби, рампи, специални асансьори, подходящо осветление и маркировка.

Съгласно чл. 106, ал. 2 от Наредбата за приобщаващо образование, достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищно образование трябва да е съобразена с елементите на сградите и съоръженията със специфични изисквания за различните видове увреждания – придвижване на дълги разстояния, по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, качване и слизане по стълби, натискане на бутони за хващане, обсег и достъпност, височина на погледа, както и средствата за сигнализация и информация среда.

През последните години, чрез реализиране на проекти и програми, са направени подобрения, свързани с функционалността на материалната база. Училищата на територията на областта разполагат с добра материална база, състояща се от класни стаи,

кабинети по отделни дисциплини, компютърни кабинети. В едва 9 училища и 1 детска градина са изградени рампи за улеснен достъп до входа на сградата. Класните стаи и санитарните възли не са пригодени за ползване от деца и ученици с увреждания. Единствено в част от училищата в Община Кюстендил са осигурени условия за деца с увреждания, както и в училището в Община Невестино. Недостатъчна е дидактичната база. Независимо, че ежегодно се обновява и подобрява материално-техническата и дидактична база, е необходимо да се подмени морално и физически остарялото обзавеждане – дидактични шкафове, маси, столчета, постелъчен инвентар, както и да се осигурят нови съвременни учебно-технически средства за всички групи.

Изключително малък е процентът на образователните институции в област Кюстендил с осигурена достъпна физическа и архитектурна среда.

Достъпна физическа и архитектурна среда

Община	Брой	Входни и комуникационни пространства						Пригодност на помещенията и пространствата за общо ползване за хора с увреждания		Достъпно и пригодно за хора с увреждания санитарно-хигиенно помещение
		Достъпен вход		Достъпност до помещения и прострства				Създадени условия в класни стаи и кабинети за ученици с увреждания	Използваемост на общи помещения – зала, столова, ФКС, и други за Д/У с увреждания	
		Рампа	Подемна платформа	Безопасни парапети	Нехлъзгави настилки	Тактилни ивици	Подемна платформа			
Бобов дол										
Детски градини	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Училища	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Бобошево										
Детски градини	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Училища	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дупница										
Детски градини	7	1	1	1	1	1	1	1	1	0
Училища	14	5	1	0	0	0	1	0	0	1
Кочериново										
Детски градини	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Училища	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кюстендил										
Детски градини	6	0	0	4	2	1	0	0	1	1
Училища	17	4	3	13	11	0	0	4*	3	8**
Невестино										
Детски градини	1
Училища	1	1	1
Рила										
Детски градини	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Училища	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сапарева баня										
Детски градини	1
Училища	1
Трекляно										
Училища	1

Забележка:

... - Липсват данни и информация в АП

*В три – напълно, в 1 – частично

**В една - частично

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил

В нито една от образователните институции не е изградена напълно специализирана подкрепяща среда. Липсват логопедични кабинети, както и обзаведени помещения, даващи възможност за наличие на учебни места за деца в инвалидни колички, с увреден слух или с намалено/увредено зрение.

Има изградени ресурсни кабинети в:

- Община Дупница: пет училища и една детска градина;
- Община Кочериново: Оборудвани две класни стаи в училището за работа с деца със СОП*;
- Община Кюстендил: една детска градина и едно училище;
- Община Сапарева баня: по един кабинет в детската градина и училището;

Специализирана подкрепяща среда в образователните институции на територията на област Кюстендил

Община/ Институции	Брой	Логопедични кабинети	Ресурсни кабинети	Обзаведени помещения, даващи възможност за:		
				Учебни места за ученици в инвалидни колички	Учебни места за ученици с увреден слух	Учебни места за ученици с намалено/ увредено зрение
Бобов дол						
Детски градини	2	x	x	x	x	x
Училища	3	x	x	x	x	x
Бобошево						
Детски градини	1	x	x	x	x	x
Училища	1	x	x	x	x	x
Дупница						
Детски градини	7	x	1	x	x	x
Училища	14	x	5	x	x	x
Кочериново						
Детски градини	1	x	x	x	x	x
Училища	1	x	2*	x	x	x
Кюстендил						
Детски градини	6	1	1	x	x	x
Училища	17	x	1	1	x	x
Невестино						
Детски градини	1	x	x	x	x	x
Училища	1	x	x	x	x	x
Рила						
Детски градини	1	x	1	x	x	x
Училища	1	x	1	x	x	x
Сапарева баня						
Детски градини	1	x	x	x	x	x
Училища	1	x	x	x	x	x
Трекляно						
Училища	1	x	x	x	x	x

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил.

4. Идентифицирани потребности за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от област Кюстендил

На основата на разработените SWOT анализи на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в общините, са изведени и обобщени потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от област Кюстендил. Информацията е систематизирана в следващата таблица, като наличието на данни подкрепящи идентифицирането и релевантността на всяка една от потребностите е посочена по общини. За част от потребностите, в някои общините не е посочена информация, от която да бъде направена преценка на необходимостта от интервенция. Тъй като това не дава основание да се приеме, че в съответната община потребността отсъства, в рамките на обобщението, съответното обстоятелство е констатирано и отбелязано с различен символ (виж Легендата под таблицата).

**Осигурена обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от училищата и детските градини в
Област Кюстендил**

	Община Бобов дол	Община Бобошево	Община Дупница	Община Кочериново	Община Кюстендил	Община Невестино	Община Рила	Община Сапарева баня	Община Трекляно
Осигурена обща подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към всички деца в групата и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на детската градина									
1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	НП
2. занимания по интереси;	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	НП
3. грижа за здравето, въз основа на информация от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в детската градина	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	НП
4. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.	x	x	x	x	x	x	x	x	НП
Осигурена обща подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към превенцията на обучителните затруднения, се изразява във включване на отделни деца в дейности според техните потребности									
1. обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език – дейността се извършва от учителите в групата в детската градина;	x	x	x	x	x	x	x	x	НП
2. прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие, индивидуална и групов работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески, и/или сензорни затруднения – дейността се извършва от психолог, логопед или от друг педагогически специалист при необходимост - рехабилитатор на слуха и говора и др.	x	x	x	x	○	x	x	x	НП
Осигурена обща подкрепа за личностно развитие в училището, която е насочена към всички деца в подготвителна група за задължително предучилищно образование и към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището									

	Община Бобов дол	Община Бобошево	Община Дупница	Община Кочериново	Община Кюстендил	Община Невестино	Община Рила	Община Сапарева баня	Община Трекляно
1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. кариерно ориентиране на учениците;	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3. занимания по интереси;	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. библиотечно-информационно обслужване;	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. грижа за здравето въз основа на информация от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в училището;	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. осигуряване на общежитие;	x	x	x	x	✓	x	x	x	x
7. поощряване с морални и материални награди;	✓	✓	✓
8. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. дейности за превенция на обучителните затруднения, включително логопедична работа.	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Осигурена допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците									
1. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;	x	x	○	x	○	x	x	x	x

	Община Бобов дол	Община Бобошево	Община Дупница	Община Кочериново	Община Кюстендил	Община Невестино	Община Рила	Община Сапарева баня	Община Трекляно
3. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4. ресурсно подпомагане.	x	x	o	o	o	x	o	x	x

Източник: По данни от Анализ на потребностите от подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на общините от област Кюстендил.

Легенда:

✓ - налични данни и информация за осигурена дейност/форма на подкрепа;

x – идентифицирана потребност от осигуряване на подкрепа за личностно развитие: липса на данни и информация за осигурена дейност/форма на подкрепа и/или същата не се осигурява от образователните институции на територията на съответната община;

o – идентифицирана потребност от осигуряване на подкрепа за личностно развитие: налични данни и информация, че съответната дейност/форма на подкрепа се осъществява в отделни образователни институции самостоятелно или с външна подкрепа (доставчици на социални услуги/ЦПАР/община/РЦПППО).

II. Предизвикателства

Законът за предучилищното и училищно образование поставя изискване за разработване на Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците въз основа на общински анализи от подкрепа. В процеса на разработване на Областната стратегия се включва и описва предизвикателствата, стратегическите цели и дейности, които са в синхрон с философията и концепцията на приобщаващото образование.

За успешно прилагане в практиката на организацията, принципите и процедурите, изисквани от Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование се поставят редица предизвикателства. В основата са предизвикателствата от преобразуване на образователните институции за предучилищно и училищно образование, необходимостта от разширяване на компетентностите на педагогическия персонал за целите на приобщаващото образование, промяната във финансирането на общата и допълнителна подкрепа, разширяване и засилване на партньорството и взаимодействието на всички участници и институции.

Новата законодателна рамка поставя нови изисквания за преобразуване на детските градини и училищата, даване на възможност за възникване на нови институции променят се задачите на съществуващите институции, променят се взаимоотношенията между институциите.

Философията на приобщаващото образование поставя необходимостта пред педагогическите специалисти за придобиване на компетентности, свързани с новите нормативни промени, както и осмисляне на собствения си педагогически опит с родители, добрите си практики, възможностите за развитие на тези практики и обогатяването им с нови идеи. Приобщаващото образование изисква разширяване на кръга от педагогически специалисти в екипна работа като основен подход в неговата реализация.

Промяната в организацията и съдържанието на предучилищното и училищно образование е свързана и с промени във финансирането на дейностите за обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците.

Осъществяването на ценностите и на организацията на приобщаващото образование изисква просветеност на родителската общност, чувствителност на обществото към проблемите на децата и учениците, разбиране за отговорностите на всички и за необходимата толерантност и търпимост. За осъществяване на процеса е необходимо фокусиране върху всички участници в процеса на образование – деца, родители, педагогически специалисти.

III. Стратегически цели и дейности

Визия

Осигурено качествено образование основано на индивидуалните потребности на децата и учениците от област Кюстендил.

Мисия

Създаване на условия и осигуряване на базисни ресурси за предоставяне на ефективна и ефикасна обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Кюстендил.

Стратегически цели

Стратегическа цел №1. Създаване на подходяща социално-психологическа среда за личностно развитие на децата и учениците от Област Кюстендил

Стратегическа цел №2. Осигуряване на специалисти и повишаване на компетентностите на педагогическия персонал за задоволяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Кюстендил

Стратегическа цел №3. Създаване на подкрепяща среда и подобряване на условията за личностно развитие за деца и ученици със специални образователни потребности от Област Кюстендил

Стратегическа цел №4. Развитие и разширяване на мрежата от образователни институции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на територията на Област Кюстендил

Стратегическа цел №5. Повишаване ефикасността на взаимодействие между участниците в образователния процес и институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика

Стратегическа цел №6. Създаване на условия за активно сътрудничество на образователните институции и гражданското общество за целите на приобщаващото образование

Отделните стратегически цели, по своята същност обединяват набор от дейности (мерки и интервенции), подчинени на мисията и визията на стратегията, едновременно с това попадащи в определено тематично направление.

Стратегическа цел №1: Създаване на подходяща среда за личностно развитие на децата и учениците от Област Кюстендил

Дейности:

- 1) Ранно оценяване на развитието на децата и риска от обучителни затруднения на децата в детската градина и в предучилищните групи в образователните институции;
- 2) Осигуряване на логопедична подкрепа като превенция на последващи обучителни затруднения;
- 3) Прилагане на методи и подходи за ефективна работа с деца и ученици с обучителни затруднения в рамките на предоставяната обща подкрепа от образователните институции;
- 4) Оказване на педагогическа и психологическа подкрепа за преодоляване на трудности в обучението, процеса на учене и комуникацията в учебна среда, включително осъществяване на взаимодействие с родителите;
- 5) Идентифициране на деца и ученици в риск и създаване на регистър за проследяване и оценка на ефективността на предоставената подкрепа;
- 6) Осигуряване на условия и ресурси за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорт;
- 7) Кариерно консултиране и ориентиране на учениците в зависимост от потребностите, интересите, способностите, предпочитанията и ценностите;
- 8) Осигуряване на кариерно ориентиране според способностите и потребностите на учениците със СОП;
- 9) Планиране и реализиране на дейности за превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация, реакция и преодоляване на проблемно поведение и нарушения на дисциплината от деца и ученици;
- 10) Участие в общински, областни, национални проекти, програми и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта за осигуряване на личностно развитие на децата и учениците и стимулиране на инициативност и творчески потенциал, вкл. и деца със СОП;
- 11) Създаване на система за поощрения на децата и учениците;
- 12) Идентифициране на деца с изявени дарби и осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Стратегическа цел №2: Осигуряване на специалисти и повишаване на компетентностите на педагогическия персонал за задоволяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Кюстендил

Дейности:

1) Осигуряване на специалисти в училищата, детските градини и общинските институции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците, в това число:

- Обезпеченост с педагогически съветници, логопеди, психолози и ресурсни учители в детските градини и училищата;
- Осигуряване на ресурсни учители за краткосрочна и дългосрочна допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности по начините, определени от нормативната уредба – назначени в училището и в детската градина, от ЦПАР на общината или от РЦПППО;
- Въвеждане на практиката за назначаване на помощник на учителя при повече от 3 деца или ученици със СОП в групата/паралелката;
- Използване на професионалните компетенции на специалистите, работещи в социалните услуги делегирани от държавата дейности (ЦОП, ЦСРИ) в подкрепа на децата със СОП и с рисково поведение.

2) Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа, в това число:

- Обучение на класни ръководители за ефективно изпълнение на специфичните допълнителни професионални задължения;
- Провеждане на обучения на училищно, общинско и областно ниво за учители, педагогически съветници и други специалисти, които работят с деца и ученици със СОП;
- Осигуряване на въвеждащо и продължаващо обучение от РЦПППО на лица, назначени на длъжността „помощник на учителя“ за групи и класове с повече от три деца или ученици със СОП;
- Изготвяне на програма за квалификация на педагогически специалисти, работещи с деца и ученици със СОП от Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;
- Обучение за използване на утвърдени от Министерството на образованието и науката методики за оценяване (Методика за оценка на образователните

потребности на децата и учениците, Методика за функционална оценка и работа с деца с умствена изостаналост и аутистичен спектър на развитие, Методика за оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици с множество увреждания), методики за вербално и невербално оценяване, както и други методики и стандартизирани инструменти.

3) Осигуряване на методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, в това число:

- Предоставяне на рамка за оценка на индивидуалните потребности от обща подкрепа за личностно развитие на дете/ученик;
- Предоставяне на рамка за оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете/ученик;
- Подкрепа на учителите за диференцирането на подходи за обучение, които дават различни възможности за групиране на потребностите на учениците и насочване на общата и допълнителната подкрепа в най-голямо съответствие с тях;
- Обучение на педагогическите специалисти в детските градини за извършване на ранно оценяване (скрининг) на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения по чл. 8, ал. 3, т. 1 от Наредбата за приобщаващо образование;
- Наблюдение и методическа подкрепа от страна на РЦПППО на ранното оценяване (нормативно основание – чл. 11 от Наредбата за приобщаващо образование);
- Консултиране по конкретни казуси.

4) Сътрудничество между педагогическите специалисти и обмен на добри практики.

Стратегическа цел №3: Създаване на подкрепяща среда и подобряване на условията за личностно развитие за деца и ученици, вкл. и със специални образователни потребности от Област Кюстендил

Дейности:

1) Подобряване на техническата инфраструктура в детските градини и училищата за обезпечаване на нуждите от подобряване физическата култура на децата и учениците;

2) Създаване на достъпна физическа и архитектурна среда в образователните институции в област Кюстендил, в това число:

- Изграждане и/или подобряване на входните и комуникационни пространства (достъпност до входа, помещенията и пространствата) в детските градини и училищата;

- Осигуряване на пригодност на учебните помещенията и пространствата, помещенията и пространствата за общо ползване за хора с увреждания, както и достъпни и пригодни санитарно-хигиенни помещения.

3) Подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции, в това число:

- Създаване и оборудване на кабинет за ресурсно подпомагане във всяко училище и детска градина, в които има деца със СОП;
- Обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали;
- Обзавеждане на учебни помещения, даващи възможност за обособяване учебни места за ученици в инвалидни колички, с увреден слух, с намалено/увредено зрение, при установена необходимост;
- Осигуряване на подходящи помещения за кабинети за рехабилитация на слуха и говора, за логопедични кабинети и специализирани кабинети;
- Осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в останалите помещения (библиотеки, административни кабинети и други);
- Реализиране на проекти, насочени към осигуряване на съвременна образователна среда, достъпност и сигурност на средата.

4) Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити.

Стратегическа цел №4: Развитие и разширяване на мрежата от образователни институции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на територията на Област Кюстендил

Дейности:

- 1) Създаване на общински центрове за подкрепа на личностното развитие;
- 2) Създаване на Центрове за обществена подкрепа;
- 3) Възлагане от страна на общините на дейностите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици на ЦПАР в друга община или на доставчици на социални услуги;
- 4) Преобразуване на основно училище "Аверкий Попстоянов" в обединено училище и определянето му за иновативно училище.
- 5) Развитие на капацитета на училищата и детските градини за успешно прилагане на новата нормативна уредба, в това число:

- Изготвяне на годишни планове за предоставяне на подкрепа за личностно развитие и обобщен доклад за състоянието на процеса на приобщаващото образование;
- Създаване на координиращи екипи в образователните институции в област Кюстендил;
- Прилагане на изискванията на наредба № 6 за усвояването на българския книжовен език.

6) Развитие на Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - Кюстендил

Стратегическа цел №5: Повишаване ефикасността на взаимодействие между участниците в образователния процес и институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика

Дейности:

1) Взаимодействие с родителите, в това число:

- Повишаване информираността на родителската общност за функциите на психолога, логопеда, рехабилитатора на слуха и говора при осъществяване на психо-социалната рехабилитация и рехабилитацията на комуникативните нарушения;
- Информиране на родителите за възможностите и насочване на учениците със специални образователни потребности след VII и X клас за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация от Регионален екип за подкрепа за личностно;
- развитие на децата и учениците със специални образователни потребности към Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;
- Своевременно информиране на родителите на деца в риск от отпадане от образователната система и предприемане на мерки, консултиране със специалист и др.;
- Приобщаване на родителите към училищната общност чрез включването им в дейности на ниво училище.

2) Развитие на ефективни форми за работа с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности, в това число:

- Осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на децата и ученици със СОП - консултиране с психолози, логопеди, социални работници, тренинги и др.;
- Въвеждане на практиката за назначаване на социален работник в училищата и детските градини, който да изпълнява функцията на медиатор между семейството, обкръжението на детето/ученика и образователната институция;
- Определяне на ден в месеца за организиране на „Отворени врати в ДГ/училище“ за посещение на родители;
- Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им (консултации, допълнително обучение, форми за извънкласни и извънучилищни дейности);
- Работа с родителите и настойниците, които възпрепятстват децата редовно да посещават детска градина и училище.

3) Работа с родителите на деца и ученици с изявени дарби, в това число:

- Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за развитие на детето;
- Разяснителни и информационни кампании за предлаганите услуги за деца с изявени дарби, специалисти в различните сфери на развитие и общински програми и мерки за стимулиране на деца с изявени дарби.

4) Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие, в това число:

- Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случай на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;
- Прилагане на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище;
- Съвместни дейности на институциите в системата на предучилищното и училищното образование с отдел „Закрила на детето“ и Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие (периодични срещи, планове за действие, годишни анализи);
- Провеждане на съвместни кампании с РЗИ срещу зависимостите;

- Съвместни срещи, дискусии, беседи с представители на МВР, отдел „Закрила на детето“, МКБППМН.

5) Взаимодействия между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането от училище и обединяване на усилията за връщане в образованието на отпаднали ученици, в това число:

- Ангажиране с конкретни мерки на обществените съвети, ученическите съвети, ученици и родители-доброволци в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и в обществото;
- Развитие на целодневна организация на учебния процес, като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси;
- Сътрудничество с библиотеките, мерки за повишаване на грамотността в полза на предотвратяване на обучителните трудности и отпадане.

5) Междунституционално сътрудничество и координация, в това число:

- Повишаване ефективността на комуникацията между детски градини, училища, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Регионалното управление на образованието, общини и всички останали участници в процеса на образование;
- Координация и съгласуваност на действията на ръководствата на детските градини и училищата и Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование с цел обезпечаване на специалисти за оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности;
- Формиране на база-данни за специалистите, които предоставят допълнителна подкрепа в област Кюстендил;
- Регионалното управление на образованието, след приключване на учебната година, предоставя обобщена информация за състоянието на процеса на приобщаващото образование на областния управител и органите на местното самоуправление/общините.

Стратегическа цел №6: Създаване на условия за активно сътрудничество на образователните институции и гражданското общество за целите на приобщаващото образование

Дейности:

1) Провеждане на разяснителни кампании за преодоляване на непознаването и предразсъдъците, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности;

2) Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания;

3) Осигуряване на достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат като част от условията за равен достъп до образование;

4) Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампании, партньорски проекти;

5) Осигуряване на траен процес на промяна на обществените нагласи в подкрепа на приобщаващото образование чрез разяснителни кампании сред родителската общност;

6) Провеждане на кампании и регионални инициативи по въпросите на приобщаващото образование в сътрудничество с НПО;

7) Развиване на разнообразни форми на сътрудничество с институции, с физически и юридически лица с нестопанска цел за подпомагане процеса на приобщаване на децата и учениците.

IV. Механизъм за управление, мониторинг и оценка на изпълнението

Областната стратегия се изпълнява на областно ниво от институциите, работещи на областно и на общинско ниво. Общините отговарят за цялостното изпълнение на общинската стратегия на собствената си територия и приноса към изпълнението на областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

След приемането на областната стратегия, в изпълнение на чл. 197, ал .1 и 2 от ЗПУО, всяка община разработва общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците за период от 2 години, която се приема от общинския съвет.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно до 30 април, общинския съвет, по предложение на кмета и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, приема годишен план за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие. Общинските стратегии и съгласуваните и приети годишни общински планове се изпращат на областния управител до 15 май.

Изпълнението на годишните общински планове се координира и отчита на общинско ниво по ред, определен от кметовете на общините и в сроковете, посочени в чл. 197, ал. 3 от ЗПУО. Изпълнението на общинските планове се отчита и на областно ниво – до 01 март на следващата година всяка община трябва да представи в областната администрация отчет за изпълнението на дейностите по общинския годишен план.

За координиране на дейностите по изпълнение на стратегията, със заповед на областния управител се създава екип/комисия за мониторинг, в състава на който участват представители на всички заинтересовани страни – областна администрация, общинските администрации, Регионално управление на образованието, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, Център за специална образователна подкрепа, Регионална здравна инспекция, РДСП, Център за кариерно ориентиране и др.

Областният управител определя и ръководител на екипа. Броя и темите на заседанията и разпределението на задачите се определят от екипа под ръководството на неговия председател.

Събирането на информация за изпълнените дейности и постигнатите индикатори по изпълнение на целите на областната стратегия започва три месеца преди да изтече срокът на стратегията. В същия период започва и организацията за изготвянето на нова областна стратегия за следващия период.

Индикатори за оценка на изпълнението

- Брой институции – Центрове за подкрепа за личностно развитие, които осигуряват обща и допълнителна подкрепа;
- Брой преобразувани институции;
- Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от ЗПУО;

- Брой образователни институции, участващи в национални програми и проекти, осигуряващи процеса на приобщаващото образование;
- Брой педагогически специалисти, участвали в обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- Брой институции със значително подобрене на материалната база – нови елементи на специализирана среда;
- Брой детски градини и училища, в които работят педагогически съветници, психолози, логопеди и помощник на учителя.

V. Финансиране

Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Кюстендил (2018-2019) има условна финансова рамка, тъй като няма да управлява пряко ресурси. Тя очертава единствено основните източници на финансиране:

- Общински бюджети;
- Делегирани бюджети на училищата;
- Бюджети на Министерство на образованието и науката, Министерство на културата, Министерство на здравеопазването, Министерство на младежта и спорта;
- Фондове на ЕС – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и други;
- Частно финансиране, дарения.

VI. Популяризиране на областната стратегия

Популяризирането на областната стратегия се реализира чрез публикуването ѝ на официалните интернет страници на Областна администрация Кюстендил и Регионалния център за подпомагане на процеса на приобщаващо образование.

Приложения

Приложение №1. Анализ на потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Бобов дол

Приложение №2. Анализ на потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Бобошево

Приложение №3. Анализ на потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Дупница

Приложение №4. Анализ на потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кочериново

Приложение №5. Анализ на потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Кюстендил

Приложение №6. Анализ на потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Невестино

Приложение №7. Анализ на потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Рила

Приложение №8. Анализ на потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Сапарева баня

Приложение №9. Анализ на потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Трекляно

